

Opłata za czynności związane z certyfikacją w zakresie ochrony danych osobowych

The fee for activities connected with certifying in the field of personal data protection.

Streszczenie

Z dniem 25 maja 2018 r. weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (dalej RODO) oraz ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych. Europejski system ochrony danych osobowych przewiduje procedury certyfikacji, mające świadczyć o zgodności operacji przetwarzania danych osobowych z RODO. Certyfikacja na podstawie polskiej ustawy jest odpłatna. Opłata za czynności związane z certyfikacją przeprowadzaną przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych stanowi dochód budżetu państwa. Artykuł poświęcony jest problematyce tej opłaty. Omówiono w nim jej konstrukcję oraz cechy. Autorka podjęła również próbę oceny jej charakteru prawnego. Zasadnicze rozważania koncentrują się zatem na istocie tego świadczenia i jego umiejscowieniu w szerszym kontekście problematyki opłat publicznych w Polsce.

Słowa kluczowe: opłata, certyfikacja, ochrona danych osobowych

Summary

On 25 May 2018, the Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons in connection with processing of personal data and on the free movement of such data and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (hereafter GDPR), and the Act of 10 May 2018 on protection of personal data came into force. The European system of personal data protection predicts the procedure of certifying showing conformity of personal data processing operation with GDPR. The certifying on the basis of Polish Act is paid. The fee for activities connected with certifying by the President of Department of Personal Data Protection is the Budget income. This fee issues are described in the Article. Its construction and features are described in the Article. The author tries to assess its legal character. Fundamental consideration is focused on the issue of the fee and putting it in wider context of public fees issue in Poland.

Keywords: fee, certification, personal data protection

1. Wprowadzenie

Z dniem 25 maja 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych¹. Zgodnie z art. 1 u.o.d.o. stosuje się ją do ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w zakresie określonym w art. 2 i art. 3 rozporządzenia parlamentu europejskiego i rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)².

¹ Dz.U. z 2018, poz. 1000, „dalej jako” u.o.d.o.

² Dz.U.UE.L.2016.119.1, „dalej jako” RODO.

Wśród wielu nowych rozwiązań unijny system ochrony danych osobowych przewiduje mechanizmy certyfikacji mające świadczyć o zgodności operacji przetwarzania danych osobowych z RODO. Na podstawie u.o.d.o. taka certyfikacja jest w Polsce odpłatna. Opłata za czynności związane z certyfikacją przeprowadzaną przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych stanowi dochód budżetu państwa.

Artykuł poświęcony jest omówieniu konstrukcji i cech opłaty za czynności związane z certyfikacją oraz próbie oceny jej charakteru prawnego. Rozważania szczegółowe poprzedza wyjaśnienie najistotniejszych założeń koncepcji certyfikacji w związku z ochroną danych osobowych w zakresie niezbędnym dla badań nad tą opłatą.

2. Koncepcja certyfikacji na gruncie przepisów RODO i u.o.d.o.

Certyfikacja w sferze ochrony danych osobowych ma swoją genezę w regulacjach RODO. Do pojęcia certyfikacji prawodawca unijny odwołuje się już w preambule do RODO (w motywach: 77, 81, 100, 166 i 168), przyjmując – w uogólnieniu – że certyfikacja stanowi jeden z instrumentów właściwego stosowania przepisów RODO oraz służy wykazaniu przestrzegania tych przepisów. Koncepcja normatywna certyfikacji zawarta jest w sekcji 5 RODO. Zgodnie z tymi przepisami państwa członkowskie, organy nadzorcze, Europejska Rada Ochrony Danych oraz Komisja zachęcają – w szczególności na szczeblu Unii – do ustanawiania mechanizmów certyfikacji oraz znaków jakości i oznaczeń w zakresie ochrony danych osobowych mających świadczyć o zgodności z RODO operacji przetwarzania prowadzonych przez administratorów i podmioty przetwarzające. Przy tym uwzględnia się szczególne potrzeby mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (art. 42 ust. 1 RODO). Certyfikacja jest dobrowolna, a proces jej uzyskania musi być przejrzysty (art. 42 ust. 3 RODO). Dokonują jej podmioty certyfikujące, o których mowa w art. 43 RODO, lub właściwy organ nadzorczy – na podstawie kryteriów zatwierdzonych przez niego zgodnie z art. 58 ust. 3 RODO lub przez Europejską Radę Ochrony Danych zgodnie z art. 63

RODO (art. 42 ust. 5 RODO). Certyfikacji udziela się na maksymalny okres 3 lat z możliwością przedłużenia na tych samych warunkach, o ile nadal spełnione są stosowne kryteria. W stosownym przypadku może nastąpić cofnięcie certyfikacji, jeżeli jej kryteria nie są spełnione lub przestały być spełniane (art. 42 RODO)³.

Zasady certyfikacji w Polsce w sposób szczegółowy uregulowane są w u.o.d.o. Częściowo przepisy krajowe powielają regulacje RODO, częściowo zaś je poszerzają i uszczegóławiają poprzez wprowadzenie dodatkowych – nieprzewidzianych na gruncie RODO – rozwiązań. Warunkom oraz trybowi dokonywania certyfikacji poświęcony jest rozdział 4. u.o.d.o. Certyfikacji, o której mowa w art. 42 RODO, dokonuje Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych lub podmiot certyfikujący na wniosek administratora, podmiotu przetwarzającego, producenta albo podmiotu wprowadzającego usługę lub produkt na rynek. Certyfikacja jest dokonywana na zasadach określonych w RODO. W sprawach dokonywania certyfikacji przez podmiot certyfikujący nieuregulowanych w RODO oraz w u.o.d.o. stosuje się postanowienia umowy cywilnoprawnej, zawartej między podmiotem certyfikującym a podmiotem ubiegającym się o certyfikację (art. 15 u.o.d.o.). Przepisy krajowe poświęcone zostały w znacznym zakresie zagadnieniom związanym z procedurą certyfikacji, w tym przede wszystkim: zasadom udostępniania przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych kryteriów certyfikacji, o których mowa w art. 42 ust. 5 RODO (art. 16 u.o.d.o.) oraz treści i zasadom składania wniosku o certyfikację (art. 16 u.o.d.o.). Szczególnie istotne z punktu widzenia analizowanej problematyki jest to, że w przypadku certyfikacji dokonywanej przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych do wniosku dołącza się m.in. dowód wniesienia opłaty, o której mowa w art. 26 u.o.d.o. (art. 17 ust. 2 u.o.d.o.).

³ Szerzej na temat europejskiej koncepcji certyfikacji: P. Makowski, P. Drobek, (w:) *RODO Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, red. E. Bielik – Jomaa, D. Lubasz, Warszawa 2018, s. 838 – 847 (komentarz do art. 42 RODO) oraz P. Makowski, P. Drobek, K. Witkowska – Nowakowska, op. cit., s. 847 – 856 (komentarz do art. 43 RODO). Na temat certyfikacji również: np. K. Witkowska – Nowakowska (w:) *RODO w E – Commerce*, red. D. Lubasz, Warszawa 2018, s. 281 – 286.

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych albo podmiot certyfikujący rozpatruje wniosek o certyfikację i w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku zgodnego z art. 17 u.o.d.o., po zbadaniu spełniania kryteriów certyfikacji, zawiadamia wnioskodawcę o dokonaniu albo odmowie dokonania certyfikacji. Wniosek złożony do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, niezawierający informacji, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 u.o.d.o., pozostawia się bez rozpoznania. Jeżeli wniosek nie zawiera informacji, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 2 lub 3 u.o.d.o., lub nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 17 ust. 2 lub 3, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych wzywa wnioskodawcę do ich uzupełnienia wraz z pouczeniem, że ich nieuzupełnienie w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania (art. 18 u.o.d.o.). Dotyczy to zatem również obowiązku załączenia dowodu uiszczenia opłaty, o którym mowa w art. 17 ust. 2 u.o.d.o. W przypadku stwierdzenia, że podmiot ubiegający się o certyfikację nie spełnia kryteriów certyfikacji, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych albo podmiot certyfikujący odmawia jej dokonania. Odmowa dokonania certyfikacji przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych następuje w drodze decyzji. Dokumentem potwierdzającym certyfikację jest certyfikat (art. 21 u.o.d.o).

Dokonując oceny koncepcji certyfikacji w zakresie ochrony danych osobowych w polskim porządku prawnym, sformułować można następujące uwagi. Certyfikacja w zakresie ochrony danych osobowych ma swoją podstawę w RODO oraz w u.o.d.o. Na podstawie u.o.d.o. (co pozostaje zgodne z RODO) certyfikacji mogą udzielać dwie kategorie podmiotów: organ nadzorczy – w Polsce jest to Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych – oraz podmioty certyfikujące⁴. Wówczas gdy certyfikacja jest przeprowadzana przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, jest to czynność (czynności, procedura) klasyfikowana

⁴ W związku z powyższym w literaturze rozróżnia się certyfikację urzędową (udzielaną przez organ nadzorczy) oraz certyfikację prywatną (udzielaną przez podmiot certyfikujący). Zob. P. Punda, A. P. Czarnowski, M. Gawroński, (w:) red. M. Gawroński, *RODO Przewodnik ze wzorami*, Warszawa 2018, s. 166.

przez ustawodawcę jako odrębne działanie niż pozostałe zadania Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.⁵ Zgodnie z treścią uzasadnienia do projektu u.o.d.o. polski ustawodawca zadecydował, że do wydawania certyfikatów (zgodnie z RODO) dopuszczeni zostaną również przedsiębiorcy (podmioty certyfikujące). Uzasadnił, że ma to na celu odciążenia działań podejmowanych przez polski organ nadzorczy. Kompetencja do akredytacji podmiotów certyfikujących przyznana została Polskiemu Centrum Akredytacji, będącym krajową jednostką akredytującą w rozumieniu art. 2 pkt 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku, odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu, i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93^{6,7}

Polski ustawodawca wyznaczył szerszy w stosunku do RODO zakres podmiotów, które mogą ubiegać się o certyfikację. Są to: administratorzy, podmioty przetwarzające (tak jak na gruncie RODO), a ponadto producent albo podmiot wprowadzający usługę lub produkt na rynek.

Tak jak na gruncie RODO certyfikacja jest w Polsce procedurą przeprowadzaną na wniosek. Przebieg tej procedury różni się w zależności od tego, który podmiot – Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych czy podmiot certyfikujący – ją przeprowadza. Procedura certyfikacji przeprowadzana przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych jest oparta na przepisach RODO oraz u.o.d.o. Podmiot certyfikujący przeprowadza zaś certyfikację – w zakresie nieuregulowanym w RODO i w u.o.d.o. – również w oparciu o postanowienia umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem ubiegającym się o certyfikację. W przypadku, gdy certyfikacji udziela Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, procedura ta podlega opłacie, stanowiącej dochód budżetu państwa. Kwestii odpłatności w sytuacji, gdy certyfikacja przeprowadzana jest

⁵ Uzasadnienie do projektu ustawy o ochronie danych osobowych, druk sejmowy nr 2410, Sejmu RP VIII kadencji, www.sejm.gov.pl, „dalej jako” Uzasadnienie.

⁶ Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 30.

⁷ Uzasadnienie.

przez organ certyfikujący, u.o.d.o. nie reguluje. Odpłatność z tego tytułu stanowić będzie zatem przedmiot regulacji umowy cywilnoprawnej, do której w zakresie nieuregulowanym w RODO i u.o.d.o. odsyła ta ustawa. Odpłatność ze tę procedurę będzie miała w związku z tym charakter świadczenia cywilnoprawnego.⁸ Podkreślić przy tym należy, że przepisy RODO nie odnoszą się do odpłatności za certyfikację w ogóle – nie nakazują jej, nie zakazują ani nie zawierają przyzwolenia na pobór jakichkolwiek świadczeń z tego tytułu. Do kwestii tej nie odnosi się również Europejska Rada Ochrony Danych w Wytycznych 1/2018 dotyczących certyfikacji i określenia kryteriów certyfikacji zgodnie z artykułami 42 i 43 rozporządzenia 2016/679 z dnia 25 maja 2018 r.⁹ Skoro więc prawodawca unijny w żadnym zakresie nie odniósł się do kwestii odpłatności, to brak takiej regulacji umożliwił prawodawcy polskiemu wprowadzenie takiego obowiązku. Świadczenie to nie ma więc swojej genezy unijnej. Oznacza to, że ocenę tego rozwiązania można ograniczyć do krajowych doświadczeń w przedmiocie odpłatności za różnego rodzaju działania administracji publicznej. Również wyłącznie krajowe regulacje w przedmiocie środków publicznych stanowić mogą kontekst dla właściwej klasyfikacji analizowanego świadczenia.

3. Konstrukcja i nazwa opłaty za czynności związane z certyfikacją

Konstrukcja prawna opłaty za czynności związane z certyfikacją jest uregulowana w art. 26 u.o.d.o. Z przepisu tego wynika również nazwa tego świadczenia. Zgodnie z tym przepisem Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych pobiera za czynności związane z certyfikacją opłatę, której wysokość odpowiada przewidywanym kosztom poniesionym z tytułu wykonywania tych czynności. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ustalając wysokość opłaty, bierze pod uwagę zakres certyfikacji, przewidywany przebieg i długość postępowania certyfikującego oraz

⁸ Tak również na ten temat: P. Litwiński (red.), *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, Legalis.

⁹ Polska wersja językowa (tłumaczenie nieoficjalne) dostępna na oficjalnej stronie Urzędu Ochrony Danych Osobowych <https://uodo.gov.pl/pl/10/540>, „dalej jako” *Wytyczne Rady*.

koszt pracy pracownika wykonującego czynności związane z certyfikacją. Maksymalna wysokość opłaty nie może przekroczyć czterokrotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku o certyfikację, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹⁰. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej podaje wysokość opłaty, którą podmiot, o którym mowa w art. 15 u.o.d.o., obowiązany jest ponieść z tytułu czynności związanych z certyfikacją. Opłata stanowi dochód budżetu państwa.

Przepisy art. 26 u.o.d.o. należy analizować w kontekście całości regulacji w przedmiocie certyfikacji, w tym przede wszystkim w kontekście art. 17 ust. 2 u.o.d.o. oraz art. 18 ust. 2 u.o.d.o., które stanowią o obowiązku (i skutkach braku jego realizacji) w zakresie udokumentowania uiszczenia opłaty na etapie składania wniosku o certyfikację. Przepis ten wymaga również analizy w szerszym kontekście całości przepisów z zakresu kompetencji i zasad działania Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, w tym m. in. art. 7 u.o.d.o., który określa przepisy proceduralne właściwe w postępowaniach przed Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

W oparciu o analizę wskazanych regulacji odnieść należy się w pierwszej kolejności do nazwy opłaty – „opłata za czynności związane z certyfikacją”. Taką opisową nazwę wywieść można z treści przepisu art. 26 ust. 1 u.o.d.o., którego początek brzmi „Prezes Urzędu pobiera za czynności związane z certyfikacją opłatę (...)”. W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę, że ustawodawca nazwał to świadczenie opłatą. Doświadczenia wynikające z analizy polskiego porządku prawnego¹¹ dowodzą, że nadania takiej nazwy nie można traktować w kategorii klasyfikacji świadczenia w systemie

¹⁰ Dz. U. z 2017, poz. 1383, ze zm.

¹¹ Na temat nazwy „opłata” nadawanej w polskim porządku prawnym różnym świadczeniom pieniężnym szerzej D. Antonów, *Opłata skarbowa w polskim porządku prawnym*, Warszawa 2017, passim, D. Antonów, *Szczególne opłaty administracyjne*, Wrocław 2017, s. 25 – 48, D. Antonów, *Pojęcie opłaty administracyjnej w polskim języku prawnym i prawniczym*, (w:) *XXV lat przeobrażeń w prawie finansowym i prawie podatkowym – ocena dokonań i wnioski na przyszłość*,

danin publicznych jako opłaty publicznej, a nawet jako jego zaliczenia do danin publicznych w ogóle. Podobnie jest, jeśli chodzi o drugi człon nazwy – „(...) za czynności związane z certyfikacją”. Literalnie kreuje on związek opłaty z określonym świadczeniem, a więc wskazuje na jej wzajemny – odpłatny charakter. Tym świadczeniem wzajemnym są czynności związane z certyfikacją. Ustawodawca poprzestaje na ogólnym wskazaniu przedmiotu działań Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych jako „czynności związanych z certyfikacją”. Dopiero analiza artykułów od 20 do 25 u.o.d.o. pozwala na rekonstrukcję zakresu działań podejmowanych zarówno przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, jak i osoby przez niego upoważnione w związku z rozpoznaniem wniosku o certyfikację (w tym np. czynności sprawdzające). Czynności tego typu – certyfikacja, procedury certyfikacyjne, wydawanie certyfikatów – w polskim porządku prawnym występują i bywają odpłatne. Analiza ich cech pozwala je zakwalifikować do czynności urzędowych, a opłaty za nie pobierane do opłat za czynności urzędowe – opłat administracyjnych.¹² A zatem nazwa analizowanej opłaty wskazuje na możliwość jej zakwalifikowania do opłat administracyjnych (opłat za czynności urzędowe), a więc do opłat publicznych i danin publicznych. Wyraźnie jednak zastrzec należy, że są to jedynie wnioski wynikające z nazwy tego świadczenia. Jak zaznaczono wcześniej, wymagają one weryfikacji w oparciu o analizę jego konstrukcji normatywnej.

Regulacje zawarte w u.o.d.o. wskazują na następujące elementy konstrukcji prawnej analizowanej opłaty i pozwalają na rekonstrukcję stosunku prawnego z jej tytułu¹³.

Obowiązek z tytułu tej opłaty ciąży na każdym, kto zwraca się do Prezesa Urzędu Ochrony Danych osobowych z wnioskiem o certyfikację. Uprawnienie takie posiadają administratorzy, podmioty przetwarzające,

red. Z. Ofiarski, Szczecin 2014, s. 367 i n.

¹² Tytułem przykładu wskazać można opłatę za wydanie certyfikatu o dokonaniu wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j.t. Dz.U. z 2018, poz. 1265). Na ten temat szerzej D. Antonów, *Szczegółne...*, s. 70.

¹³ Na temat koncepcji stosunku prawnego z tytułu opłaty D. Antonów, *Oplata...*, s. 499 i n.

producenci albo podmioty wprowadzające usługę lub produkt na rynek. Przyjąć zatem należy, że jest to każdy spośród wymienionych kategorii podmiotów. Aby powstał obowiązek z tytułu tej opłaty muszą zostać spełnione trzy warunki: dany podmiot musi posiadać status jednej z wymienionych kategorii podmiotów (musi być np. administratorem), musi podjąć decyzję, że chce przeprowadzić certyfikację właśnie przed Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych (a nie korzystać z usług podmiotu certyfikującego) oraz musi wystąpić z wnioskiem do tego organu.

Podmiotem uprawnionym z tytułu tej opłaty (beneficjentem) jest państwo – opłata ta stanowi dochód budżetu państwa. Podmiotem, który realizuje w imieniu państwa świadczenie wzajemne odpowiadające opłacie, jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Certyfikacja należy do jego kompetencji i wydaje się nie mieć znaczenia to, że ustawodawca podkreślił odrębność tej procedury względem pozostałych kompetencji tego organu. Trudno jest stwierdzić, na czym ta – zadeklarowana na etapie prac ustawodawczych – odrębność polega¹⁴. Niemniej jednak takie stwierdzenie nie pozbawia czynności związanych z certyfikacją charakteru czynności urzędowych (administracyjnych).¹⁵ Przesądza o tym przede wszystkim aspekt proceduralny. Zgodnie z art. 7 u.o.d.o. do postępowania w przedmiocie certyfikacji zastosowanie mają przepisy k.p.a.

Obowiązek z tytułu opłaty powstaje z chwilą złożenia wniosku o certyfikację¹⁶. Do wniosku załącza się dowód wniesienia opłaty. Jeśli procedura certyfikacyjna wszczęta na wniosek zainteresowanych

¹⁴ Na kwestię konieczności zachowania odrębności kompetencji organu nadzorczego, zwłaszcza kompetencji w zakresie postępowań wyjaśniających i egzekwowania prawa, zwraca uwagę Europejska Rada Ochrony Danych w *Wytycznych Rady* w pkt 2.1. Organ nadzorczy jako podmiot certyfikujący.

¹⁵ Podobnie również w doktrynie podkreśla się, że certyfikacja stanowi przejaw wykonywania władzy publicznej przez organ administracji publicznej, jakim jest PUODO, P. Litwiński, *op. cit.*

¹⁶ Europejska Rada Ochrony Danych Osobowych w *Wytycznych Rady* rekomenduje, aby państwa ustanawiały procedury certyfikacji organu nadzorczego i jeśli (co ważne) nie określono inaczej w prawie krajowym, należy zawrzeć prawnie wiążącą umowę o świadczenie usług certyfikacyjnych (*Wytyczne Rady*, pkt 2.1. Organ nadzorczy jako podmiot certyfikujący). Polski ustawodawca przyjął koncepcję działania na wniosek, na podobieństwo uruchamiania wnioskowych czynności urzędowych. Zawarcia umowy w przypadku certyfikacji organu nadzorczego nie przewidział.

podmiotów kończy się pozytywnie, wówczas Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych wydaje certyfikat. Jeśli zaś kończy się negatywnie, organ ten wydaje decyzję administracyjną. Ustawodawca nie określił charakteru prawnego certyfikatu. W art. 21 ust. 2 u.o.d.o. wskazana została jedynie jego treść. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu certyfikat jest dokumentem potwierdzającym certyfikację. Z przepisu tego wywieść można zatem, że certyfikat potwierdza określony fakt – dokonanie certyfikacji, co jednocześnie oznacza, że wnioskodawca spełnia kryteria certyfikacji. Wydanie certyfikatu poprzedza postępowanie polegające na przeprowadzeniu czynności sprawdzających, których zakres i przebieg określa art. 24 i 25 u.o.d.o. Ustawodawca wskazuje, że opłata nie jest pobierana za wydanie certyfikatu, ale za czynności związane z certyfikacją. Nie można zatem uznać, że jest to opłata za czynność urzędową (czynność techniczną), polegającą na wydaniu certyfikatu. Ustawodawca przyjął bowiem koncepcję odpłatności za czynności związane z certyfikacją jako ciągu czynności (procedury) podejmowanych na wniosek zainteresowanego podmiotu bez względu na ich wynik – czy zakończą się one pozytywnie (certyfikacją i wydaniem certyfikatu), czy też negatywnie (wydaniem decyzji). Otóż, zgodnie z art. 17 ust. 2 u.o.d.o., w przypadku certyfikacji dokonywanej przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych dowód wniesienia opłaty dołącza się już do wniosku o certyfikację. A zatem opłata ta jest uiszczana na początkowym etapie procedury – już z chwilą złożenia wniosku o jej przeprowadzenie, a nie po jego zakończeniu. Jeżeli wniosek nie zawiera załączonego dowodu wniesienia opłaty, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia tego braku wraz z pouczeniem, że jego nieuzupełnienie w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania. A zatem uiszczenie opłaty stanowi warunek formalny wszczęcia procedury certyfikacyjnej. Obowiązek z tytułu opłaty nie pozostaje zaś w związku z pozytywnym zakończeniem tej procedury (wydaniem certyfikatu). Zgodnie z art. 18 ust. 1 u.o.d.o. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych rozpatruje wniosek

o certyfikację i w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku, po zbadaniu spełniania kryteriów certyfikacji, zawiadamia wnioskodawcę o dokonaniu albo odmowie dokonania certyfikacji. Nie ma jednak regulacji, na podstawie których możliwe byłoby odzyskanie opłaty (zwrot opłaty) w przypadku, gdy nastąpi odmowa dokonania certyfikacji. Samo zatem wszczęcie postępowania uzasadnia odpłatność – stanowi istotę świadczenia zwrotnego odpowiadającego opłacie, a nie dokument, jakim jest certyfikat.

Zgodnie z art. 26 u.o.d.o. opłata odpowiada przewidywanym kosztom poniesionym z tytułu wykonywania czynności związanych z certyfikacją. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ustalając wysokość opłaty, bierze pod uwagę zakres certyfikacji, przewidywany przebieg i długość postępowania certyfikującego oraz koszt pracy pracownika wykonującego czynności związane z certyfikacją. Nie jest to jednak tak, że opłata ta na podobieństwo cen w obrocie prywatnym stanowi ekwiwalent za faktyczne koszty określonych czynności. Po pierwsze wysokość opłaty została ograniczona w u.o.d.o. wielkością maksymalną. Wysokość ta nie może przekroczyć czterokrotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku o certyfikację, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹⁷. Zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2018 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2017 r.¹⁸ przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2017 r. wyniosło 4271,51 zł. A zatem w przypadku wniosków złożonych w 2018 r. maksymalna wysokość opłaty to 17 086,04 zł. Na podstawie art. 26 ust. 4 u.o.d.o. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej podaje wysokość opłaty z tytułu czynności związanych z certyfikacją.

¹⁷ T. j. Dz. U. z 2018, poz. 1270 ze zm.

¹⁸ M.P. z 2018, poz. 187.

Z przepisu tego wynika, że wysokość opłaty może być zróżnicowana w granicach maksymalnej wielkości. Ustawodawca odniósł się do tej kwestii w uzasadnieniu do projektu u.o.d.o., wyjaśniając, że „Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych będzie mógł pobierać za czynności związane z przeprowadzeniem certyfikacji opłatę maksymalną. W efekcie opłata przewidziana w projekcie stanowić będzie opłatę maksymalną za czynności prowadzone przez Prezesa Urzędu w celu dokonania certyfikacji i jej ewentualnego udzielenia wnioskodawcy. Proponowana zmiana w zależności od podmiotu, który ubiega się o certyfikację, oraz od zakresu dokonywanej certyfikacji pozwoli zróżnicować wysokość należnej opłaty tak, aby była ona akceptowalna dla małych podmiotów, w tym mikroprzedsiębiorstw.”¹⁹ A zatem kryterium różnicującym wysokość tej opłaty będzie status wnioskodawcy oraz zakres dokonywanej certyfikacji. Po drugie opłata ta ma być zróżnicowana i znana z góry – ogłoszona przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych jako stała wielkość. Zróżnicowanie wynikające z charakteru i zakresu czynności przeprowadzanych w procedurze certyfikacji jest przyjęte z góry (nie jest uzależnione od specyfiki indywidualnego przypadku wnioskodawcy). Opłata ta jest wnoszona już na etapie składania wniosku w znanej wysokości i dalszy przebieg (zakres czynności) tak wszczętego postępowania nie ma wpływu na jej wysokość, a tym bardziej obowiązek jej uiszczenia.

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych dotychczas nie ogłosił jeszcze wysokości i struktury (zróżnicowania wysokości) opłat. Nie można zatem jeszcze poddać ocenie wysokości opłat (i ich zróżnicowanie), a także oceny ich wydajności fiskalnej. Można jedynie odwołać się do symulacji przeprowadzonych na etapie prac ustawodawczych, których wyniki zamieszczono w uzasadnieniu do projektu u.o.d.o. I tak na etapie prac ustawodawczych ustalono, że „dochody budżetu państwa w roku 2018 wyniosą w przybliżeniu 566 609,19 zł z tytułu opłaty za certyfikację, przy maksymalnej ilości certyfikatów wydawanych przez Prezesa Urzędu, natomiast w latach następnych kwota dochodów nie przekroczy

¹⁹ *Uzasadnienie.*

971 330,04 zł. Do oszacowania dochodów budżetu państwa przyjęto poniżej przedstawione założenia. Przepisy rozporządzenia 2016/679 przewidują mechanizmy certyfikacji, a projekt ustawy je uzupełnia. Projekt nakłada na Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych obowiązek certyfikacji. Podejmowanie takich działań wiąże się z kosztami po stronie organu, związanymi z koniecznością wypracowania kryteriów certyfikacji, udostępnienia ich za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej oraz przeprowadzenia czynności sprawdzających. Jednocześnie za czynności związane z postępowaniem o udzielenie certyfikacji Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych będzie pobierał opłatę w wysokości czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej w roku poprzednim ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2016 r. wyniosło 4047,21 zł, opłata za certyfikację wynosiła więc będzie 16 188,84 zł. Zgodnie z pkt 3.2. cennika opłat za czynności związane z akredytacją Polskiego Centrum Akredytacji z dnia 18 listopada 2016 r. za roboczodzień przyjmuje się wartość 8 godzin kalkulacyjnych PCA. Koszt jednej roboczogodziny kalkulacyjnej PCA w procesach akredytacji i nadzoru wynosi 120 zł. Przy założeniu, że do tej pory jednostki akredytujące wydawały rocznie około 44 certyfikaty, przy czym certyfikaty przewidziane w RODO mają szerszy wymiar, przyjmując można, że liczba certyfikatów zwiększy się o 1/3, tj. wydanych będzie 60 certyfikatów. (...) W każdym przypadku na koszt takich działań składała się będzie jednak konieczność bądź brak konieczności pokrycia kosztów ewentualnych środków transportu pracowników Urzędu Ochrony Danych Osobowych, noclegów oraz dodatkowych wydatków. Opłaty powinny więc pokrywać całość wydatków poniesionych przez Prezesa Urzędu w związku z podejmowaniem czynności certyfikacji, a podejmowanie działań przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych nie powinno wiązać się z dodatkowymi wydatkami, ale podjęcie w tym zakresie dokładnych obliczeń jest niemożliwe.”²⁰

²⁰ *Uzasadnienie.*

Ustawodawca nie przewidział żadnych innych regulacji w przedmiocie opłaty. Przyjąć należy zatem, że w odniesieniu do tej opłaty i procedury z nią związanej zastosowanie znajdzie również art. 7 u.o.d.o. Zgodnie z tym przepisem w sprawach nieuregulowanych w u.o.d.o. do postępowań administracyjnych przed Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych, o których mowa w rozdziałach 4 – 7 i 11, stosuje się ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego²¹. Warunki i tryb dokonywania certyfikacji został uregulowany w rozdziale 4 u.o.d.o. Oznacza to, że w zakresie nieuregulowanym w u.o.d.o. zastosowanie znajdują przepisy k.p.a., w tym Dział IX Opłaty i koszty postępowania. Opłatom poświęcony jest art. 261 k.p.a., zgodnie z którym jeżeli strona nie wpłaciła należności tytułem opłat i kosztów postępowania, które zgodnie z przepisami powinny być uiszczone z góry, organ administracji publicznej prowadzący postępowanie wyznaczy jej termin do wniesienia tych należności. Termin ten nie może być krótszy niż siedem dni, a dłuższy niż czternaście dni. Jeżeli w wyznaczonym terminie należności nie zostaną uiszczone, podanie podlega zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana. Organ powinien jednak załatwić podanie mimo nieuiszczenia należności: jeżeli za niezwłocznym załatwieniem przemawiają względy społeczne lub wzgląd na ważny interes strony; jeżeli wniesienie podania stanowi czynność, dla której jest ustanowiony termin zawity; jeżeli podanie wniosła osoba zamieszkała za granicą. Przepisy k.p.a. przewidują również w przepisie art. 265 k.p.a., że wszelkie nieuiszczone w terminie opłaty i koszty postępowania oraz inne należności wynikłe z tego postępowania podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych. Na podstawie art. 267 k.p.a. możliwe jest zwolnienie od opłat. Zgodnie z tym przepisem, w razie niewątplivej niemożności poniesienia przez stronę opłat, kosztów i należności związanych z tokiem postępowania organ administracji publicznej może ją zwolnić w całości lub w części od ponoszenia tych opłat, kosztów i należności. Przyjąć należy, że względu na brak odmiennych

²¹ T. j. Dz.U. z 2017, poz. 1257, „dalej jako” k.p.a.

uregulowań oraz zastrzeżeń, że przepisy k.p.a. dotyczące opłat znajdują zastosowanie w odniesieniu do opłat za czynności związane z certyfikacją. Gdyby ustawodawca przewidywał wyłączenia w tym zakresie, to powinien był to wyraźnie określić. Tak jak w art. 7 ust. 2 – 4 u.o.d.o. przyjął, że postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Danych Osobowych jest postępowaniem jednoinstancyjnym i do postanowień wydanych w postępowaniach, o których mowa w rozdziałach 4-7 i 11 i na które zgodnie z k.p.a. służy zażalenie, przepisów o zażaleniu nie stosuje się. Na postanowienia te służy skarga do sądu administracyjnego.

4. Próba oceny charakteru prawnego opłaty za czynności związane z certyfikacją

W oparciu o analizę przepisów u.o.d.o. stwierdzić należy, że opłata za czynności związane z certyfikacją stanowi kolejne świadczenie pieniężne w polskim porządku prawnym nazwane opłatą, które wykazuje cechy wskazujące na jego niejednoznaczny charakter prawny. Podobnie, jak w przypadku przeważającej większości świadczeń tego typu, koncepcja normatywna tego świadczenia jest niekompletna.

Analizując całokształt wniosków wynikających z nazwy i konstrukcji prawnej tego świadczenia, warto wskazać w pierwszej kolejności jego cechy niebudzące wątpliwości, a więc: pieniężny charakter, podstawę ustawową oraz kwalifikację jako dochodu budżetu państwa. Przyjąć trzeba, że kluczowe znaczenie i punkt wyjścia dla oceny jego charakteru prawnego stanowi zaliczenie do dochodów budżetu państwa. Jednoznacznie zawęży to pole poszukiwań jego charakteru prawnego do świadczeń publicznych. Stanowi ono środek publiczny w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²². Drogą eliminacji powinno się je zaliczyć do dochodów publicznych, a więc na gruncie tego przepisu rozważać je należy potencjalnie w kontekście ust. 2 pkt 1 (danin publicznych) lub ust. 2 pkt 2 (innych dochodów budżetu państwa należnych na podstawie odrębnych ustaw). Skoro stanowi ono dochód

²² T. j. Dz.U. z 2017, poz. 2077, „dalej jako” u.f.p.

budżetu państwa, trzeba również dokonać bardziej precyzyjnej jego klasyfikacji na gruncie art. 111 u.f.p. Tu ponownie możliwe jest zaliczenie do wskazanych w pkt 1 tego artykułu opłat lub też do wskazanych w pkt 15 innych dochodów określonych w odrębnych ustawach. Normatywna klasyfikacja opłaty za czynności związane z certyfikacją jako dochodu budżetu państwa umożliwia więc jej zaliczenie do danin publicznych lub do innych dochodów. Rozważanie cech tego świadczenia w kategoriach daniny publicznej generuje zaś potrzebę zaliczenia go do jednej z kategorii danin, a więc podatku, opłaty lub innego świadczenia tego typu. Z racji nazwy „opłata” zasadne wydaje się w pierwszej kolejności rozważenie jego cech jako opłaty publicznej. Ocenę charakteru prawnego opłaty za czynności związane z certyfikacją można zatem ograniczyć do oceny, czy jest to opłata publiczna (lub ewentualnie inna danina o cechach swoistych), czy też inny dochód budżetu państwa.

Do argumentów przemawiających za zakwalifikowaniem tego świadczenia do kategorii opłat publicznych (opłat stanowiących daninę publiczną) zaliczyć można następujące jego cechy. Po pierwsze jest to nazwa, której pierwszy człon „opłata” wskazuje na charakter opłatowy, a drugi człon „za czynności związane z certyfikacją” potwierdza i wzmacnia taką klasyfikację, sugerując jednocześnie kategorię opłat administracyjnych, czyli opłat z tytułu czynności urzędowych.

Po drugie stanowi o tym istnienie i istota świadczenia, z którym wiąże się powstanie obowiązku z tytułu tej opłaty. Jest ono skonkretyzowane i wymierne. Polega na uruchomieniu, na wniosek zainteresowanego podmiotu, działań podmiotu sfery publicznej wyłącznie w interesie wnioskodawcy (u.o.d.o. działania te nazywa czynnościami związanymi z certyfikacją). Bez znaczenia jest, czy czynności te zakończą się wydaniem certyfikatu, czy też wydaniem decyzji odmownej. Gdyby nie aktywna postawa zainteresowanego (np. administratora danych osobowych), Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych nie podejmowałby w indywidualnej sprawie tego podmiotu żadnych czynności związanych z certyfikacją. Mechanizm ten odpowiada koncepcji odpłatności z tytułu czynności

urzędowych, a więc odpowiada koncepcji stosunku prawnego z tytułu opłaty administracyjnej.²³ Takiej klasyfikacji tej opłaty nie stoi przy tym na przeszkodzie to, że jej wysokość ma być uzależniona od kosztów i pracochłonności czynności związanych z certyfikacją. Podjęte przez ustawodawcę starania zmierzające do ustalenia kryteriów decydujących o wysokości opłaty oceniać można w kategorii zabiegów zmierzających do zapewnienia charakteru ekwiwalentnego tego świadczenia – oczywiście w rozumieniu właściwym dla świadczeń publicznych, a nie w rozumieniu właściwym dla obrotu prywatnego²⁴. Ostatecznie wysokość tej opłaty nie wynika bowiem z faktycznych kosztów ponoszonych przez państwo w związku z certyfikacją konkretnego podmiotu, lecz stanowi wynik pewnego uogólnienia wynikającego z szacowania czasochłonności i kosztów standardowej sekwencji czynności podejmowanych przez osoby przeprowadzające czynności związane z certyfikacją. Opłata ta jest – choć zróżnicowana – to jednak ustalona z góry i uiszczana zanim jakiegokolwiek czynności zostaną podjęte. Powyższe prawidłowości wskazują również na przymusowy charakter tej opłaty w tym sensie, że o ile podmiot zainteresowany oczekuje podjęcia działań związanych z certyfikacją, to musi uiścić opłatę. Stanowi to warunek formalny podjęcia działań przez organ w sprawie indywidualnego podmiotu i w jego interesie. Realizacja tego warunku polega na poniesieniu ciężaru finansowego w znanej z góry wysokości.

Powyższe cechy opłaty za czynności związane z certyfikacją stanowią argument przemawiający za tym, aby opłatę tę zakwalifikować do opłat publicznych – do opłat za czynności urzędowe. Jednakże analiza całokształtu koncepcji certyfikacji przyjętej w RODO oraz w u.o.d.o. generuje pewne wątpliwości, stawiające pod znakiem zapytania możliwość zaliczenia tej opłaty do danin publicznych. Otóż interesujący kontekst dla

²³ Na temat istoty opłat administracyjnych J. Jaśkiewiczowa, *Elementy podatkowe opłat publicznych w Polsce* (w:) *Studia podatkowe i budżetowe*, red. Z. Jaśkiewicz, Toruń 1964, s. 20, E. Klat – Górska, L. Klat-Wertelecka, J. Korczak, M. Woźniak, *Opłaty w prawie administracyjnym*, Wrocław 2013, D. Antonów, *Opłata...*, passim, D. Antonów, *Szczególne...*, passim.

²⁴ Na temat zasady ekwiwalencji w kontekście świadczeń publicznych szerzej D. Antonów, *Opłata...*, s. 492.

badania nad charakterem prawnym tej opłaty tworzy fakt, że istnieją dwie drogi uzyskania certyfikacji. Zainteresowane podmioty mogą bowiem zwrócić się z wnioskiem o certyfikację do organu administracji publicznej – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych lub do uprawnionego podmiotu prywatnego – podmiotu certyfikującego. Kwestią wyboru pozostaje zatem uruchomienie procedury przed organem publicznym lub też zawarcie umowy cywilnoprawnej z podmiotem certyfikującym. Taka możliwość pozbawia państwo (w osobie organu je reprezentującego) wyłączności w zakresie certyfikacji, a opłatę za czynności z tym związane pozbawia waloru odpłatności za szczególny autorytet państwa, wyrażający się w wyłącznej kompetencji do przeprowadzenia czynności związanych z certyfikacją.²⁵ Czynności te mają bowiem swój odpowiednik w usługach świadczonych przez podmioty prywatne (podmioty certyfikujące) na podstawie umowy cywilnoprawnej i bez znaczenia dla oceny samej odpłatności z tytułu certyfikacji pozostaje akredytacja takich podmiotów przez państwo. Takie rozwiązanie wprowadza nowe spojrzenie na odpłatność za czynności urzędowe. Nie można bowiem przejść obojętnie wobec tego, że czynności te mają swój „rynkowy” odpowiednik, a działania Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych mogą być w tym zakresie zastąpione przez działania akredytowanego podmiotu prywatnego. Jest to zatem sytuacja dalece różna względem tej, gdy np. koncesji może udzielić wyłącznie organ administracji publicznej i żadne działania przyzwalające podmiotów prywatnych (np. samorządów zawodowych) nie mogą wywołać skutków porównywalnych z udzieleniem koncesji. W pewnym zatem sensie procedury certyfikacyjne Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych i podmiotów certyfikacyjnych pozostawać będą w relacji przypominającej „konkurencyjność”. Taka swoista „konkurencyjność” rozgranicza jednocześnie kategorie beneficjentów wpływów z tytułu świadczeń związanych z certyfikacją: może to być albo budżet państwa, albo podmiot prywatny. W związku z powyższym zasadnym wydaje

²⁵ Na temat odpłatności w kontekście opłat administracyjnych szerzej D. Antonów, *Oplata...*, passim.

się odniesienie koncepcji certyfikacji i odpłatności z nią związanej do powszechności będącej jedną z cech daniny publicznej.²⁶ Opłata za czynności związane z certyfikacją Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych wydaje się być w związku z tym pozbawiona tej cechy. Nie obciąża ona bowiem wszystkich zainteresowanych przeprowadzeniem procedury certyfikacyjnej, a jedynie tych, którzy ubiegają się o certyfikację Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Nie można zatem stwierdzić, że każdy podmiot, który chce uzyskać certyfikat w zakresie ochrony danych osobowych, o którym mowa w u.o.d.o., jest zobowiązany do uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 26 u.o.d.o. Opłata pobierana w przypadku certyfikacji Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych nie ma zatem charakteru powszechnego, rozumianego jako powszechne świadczenie pieniężne, ciężące na każdym podmiocie, który ubiega się o certyfikację. Jest ona jednym z ciężarów, którego obowiązek poniesienia stanowi konsekwencję woli uzyskania certyfikacji i wyboru jednego z jej trybów uzyskania. Takie szersze spojrzenie na tę opłatę z perspektywy ogólnej koncepcji certyfikacji stawia pod znakiem zapytania możliwość zaliczenia jej (bez jakichkolwiek zastrzeżeń) do danin publicznych i skłania do uznania, że jest to inny dochód budżetu państwa w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 2 u.f.p i art. 111 pkt 15 u.f.p.

Podsumowując, stwierdzić można, że obecny stan prawodawstwa (początek obowiązywania u.o.d.o.) oraz brak doświadczeń praktycznych i teoretycznych w przedmiocie problematyki tej opłaty oraz certyfikacji w obszarze ochrony danych osobowych w ogóle nie pozwalają jednoznacznie – bez zastrzeżeń – określić charakteru prawnego analizowanej opłaty. Stwierdzić można jedynie, że jest to świadczenie, które w znacznej mierze odpowiada teoretycznej koncepcji opłaty publicznej za czynności urzędowe – opłaty administracyjnej. Jego cechy powinny być jednak analizowane w szerszym kontekście całej instytucji certyfikacji. Takie szersze spojrzenie ujawnia pewne wątpliwości co do powszechnego charakteru tej opłaty,

²⁶ Na temat cech danin publicznych np. D. Antonów, *Cechy danin publicznych w polskim systemie prawa*, Annales Universitatis Mariae Curie – Skłodowska, Sectio G – Ius, 2016, vol. LXIII, 1, s. 7 – 22 oraz literatura tam przywołana.

wskazując na bardziej zasadne zaliczenie jej do tzw. innych dochodów budżetu państwa. Być może jednak kolejne doświadczenia praktyki i nauki wskażą miejsce tej opłaty wśród specyficznych danin, których nie sposób zaliczyć do jednej określonej kategorii. Wówczas niewątpliwie wskazać należałoby jej cechy charakterystyczne, a mianowicie odpłatność za czynności urzędowe, które mają swój odpowiednik (pod względem skuteczności) w działaniach akredytowanych podmiotów sfery prywatnej.

BIBLIOGRAFIA

Wykaz aktów prawnych

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93, Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 30.
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz.U.UE.L.2016.119.1.
3. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, T. j. Dz.U. z 2017, poz. 1257,
4. Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, T. j. Dz. U. z 2018, poz. 1270 ze zm.
5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, T.J. Dz.U. z 2018, poz. 1265.
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, T. j. Dz.U. z 2017, poz. 2077.
7. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, Dz.U. z 2018, poz. 1000.
8. Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2018 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2017 r., M.P. z 2018, poz. 187.

Literatura

1. Antonów D., *Oplata skarbowa w polskim porządku prawnym*, Warszawa 2017.
2. Antonów D., *Szczególne opłaty administracyjne*, Wrocław 2017.
3. Antonów D., *Pojęcie opłaty administracyjnej w polskim języku prawnym i prawniczym (w:) XXV lat przeobrażeń w prawie finansowym i prawie podatkowym – ocena dokonań i wnioski na przyszłość*, red. Z. Ofiarski, Szczecin 2014.
4. Antonów D., *Cechy danin publicznych w polskim systemie prawa*, Annales Universitatis Mariae Curie – Skłodowska, Sectio G – Ius, 2016, vol. LXIII,1.
5. Bielak – Jomaa E., Lubasz D. (red.), *RODO Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.
6. Gawroński M. (red.), *RODO Przewodnik ze wzorami*, Warszawa 2018.
7. Jaśkiewiczowa J., *Elementy podatkowe opłat publicznych w Polsce (w:) Studia podatkowe i budżetowe*, red. Z. Jaśkiewicz, Toruń 1964.
8. Klat – Górská E., Klat – Wertelecka L., Korczak J., Woźniak M., *Opłaty w prawie administracyjnym*, Wrocław 2013.
7. Litwiński P. (red.), *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, Legalis.
8. Lubasz D. red., *RODO w E – Commerce*, Warszawa 2018.

Inne materiały

1. Uzasadnienie do projektu ustawy o ochronie danych osobowych, druk sejmowy nr 2410, Sejmu RP VIII kadencji, www.sejm.gov.pl.
2. Wytyczne z dnia 25 maja 2018 r. Europejskiej Rady Ochrony Danych 1/2018 dotyczące certyfikacji i określenia kryteriów certyfikacji zgodnie z artykułami 42 i 43 rozporządzenia 2016/679. Polska wersja językowa (tłumaczenie nieoficjalne) dostępna na oficjalnej stronie Urzędu Ochrony Danych Osobowych <https://uodo.gov.pl/pl/10/540>.